

Wie maken gebruik van kinderopvang?

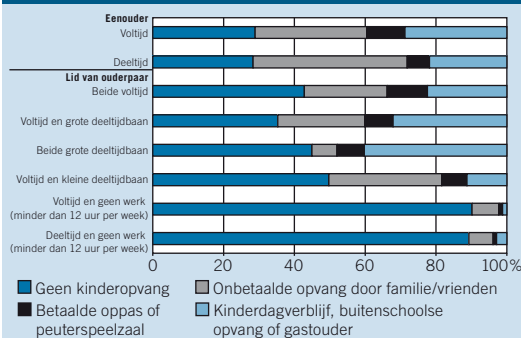
In 2005 zijn er in Nederland 1,4 miljoen huishoudens met kinderen van twaalf jaar of jonger, van wie minstens één van de ouders een betaalde baan heeft van twaalf uur of meer per week. Van deze huishoudens maken zes van de tien geen gebruik van kinderopvang. Dit zijn vooral gezinnen van wie één van de ouders voornamelijk voor de kinderen zorgt als de andere ouder aan het werk is. Twee van de tien huishoudens hebben voornamelijk opvang door familie of vrienden. Voor veertien procent is formele opvang de belangrijkste vorm van opvang. Het gaat dan om opvang door een kinderdagverblijf, de buitenschoolse opvang of een gastouder.

De manier waarop kinderen opgevangen worden, hangt onder meer af van de duur van de werkweek van de ouders. Heeft in het gezin één ouder een voltijd baan en heeft de ander een kleine deeltijd baan (12–23 uur per week), dan maakt de helft van de gezinnen gebruik van kinderopvang. Zij kiezen relatief vaak voor onbetaalde opvang door familie of vrienden. Dit is voor drie van de tien huishoudens de belangrijkste vorm van opvang. Niet meer dan tien procent brengt de kinderen voornamelijk naar het kinderdagverblijf, de buitenschoolse opvang of een gastouder. Als één van de ouders niet of minder dan twaalf uur per week werkt, wordt kinderopvang veel minder ingezet. Er is dan vaak iemand thuis om de kinderen op te vangen. Hebben beide ouders een substantiële baan (elk werkt dan minstens 24–34 uur per week), dan maakt rond de zestig procent gebruik van kinderopvang. Formele opvang wordt dan ook relatief vaak ingezet. Alleenstaande ouders die werken, kunnen niet terugvallen op een partner thuis. Zij maken dan ook vaker gebruik van kinderopvang dan ouders die samenwonen of getrouwd zijn. Slechts een kwart van de alleenstaande ouders kan zonder opvang. Het betreft dan veelal ouders met kinderen in de basisschoolleeftijd. Alleenstaande ouders maken verder relatief vaak gebruik van onbetaalde opvang door familie of vrienden.

Naast huishoudens die voornamelijk formele opvang hebben, zijn er ook huishoudens voor wie formele opvang een aanvulling op een andere vorm van opvang is. Dit geldt voor zes procent van de huishoudens. In totaal maakt één op de vijf huishoudens gebruik van formele opvang.

De meeste gezinnen hebben op twee dagen in de week formele opvang. Slechts tien procent maakt hier op vier of meer dagen gebruik van. Ook het aantal uren dat huishoudens formele opvang hebben, is beperkt. Vier op de tien huishoudens maken hier nog geen twaalf uur per week gebruik van. Ruim een kwart van de huishoudens heeft aan 12–19 uur opvang per week genoeg.

Voornaamste vormen van Kinderopvang voor huishoudens met kinderen van 12 jaar of jonger, naar arbeidsduur ouder(s), 2005

Monetaire Zaken

Groter deel van Nederlandse woningbezitters verwacht hogere hypotheekrente

De Nederlandse kapitaalmarktrente (tien-jaars) is vanaf historisch lage niveaus van iets meer dan drie procent in de zomer van 2005 in een jaar tijd geleidelijk opgelopen tot vier procent. Wat betekent dit voor de verwachtingen van Nederlanders ten aanzien van de huizenmarkt en de hypotheekrente? Aan de hand van recente enquêtegegevens, afkomstig van het DNB Household Survey, blijkt dat tweederde van de Nederlandse gezinnen met een eigen woning verwacht dat de hypotheekrente in de komende twee jaren gaat toenemen, terwijl een kwart denkt dat de rente gelijk zal blijven. Dit betekent een duidelijk verschil met de voorgaande jaren, toen de verhouding tussen beide groepen respondenten veel meer in evenwicht was (zie tabel 1). Degenen die een stijging van de hypotheekrente verwachten, menen dat deze met circa 1,5 procentpunt zal toenemen.

Verwachtingen over niveau hypotheekrente over 2 jaar
(percentage van woningbezitters)

	Lager dan nu	Even hoog	Hoger dan nu	Weet niet
2003	11	43	35	11
2004	6	44	39	11
2005	4	42	43	11
2006	1	24	67	8

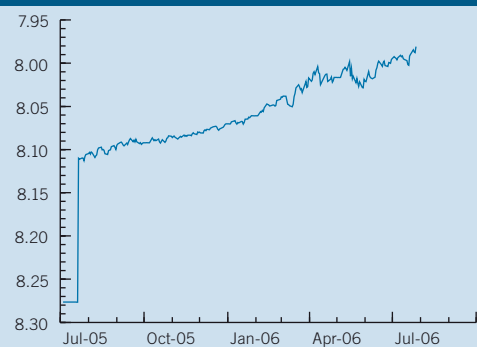
Bron: DNB Household Survey

PETER VAN ELS EN MAARTEN VAN ROOIJ (DNB)

Overigens blijkt het vertrouwen in de huizenmarkt onaangetast door de verandering van verwachtingen ten aanzien van de toekomstige hypotheekrente. Hoewel een ruime meerderheid van circa tweederde van de ondervraagden vindt dat de huizenmarkt overgewaardeerd is, verwacht ruim veertig procent dat de huizenprijzen in de komende twee jaren blijven stijgen en voorziet de helft van de respondenten dat de prijzen ongeveer gelijk zullen blijven. Slechts een heel kleine minderheid verwacht prijsdalingen, een minderheid die bovendien krimpt (van 38 procent in 2003, via negen procent in 2004 tot vijf procent in 2006). Degenen die uitgaan van een verdere stijging van de huizenprijzen menen dat die gemiddeld drie à vier procent per jaar zal bedragen. Voor alle woningbezitters samen resulteert een verwachte gemiddelde huizenprijsstijging van één tot twee procent per jaar. Hieruit zou kunnen worden geconcludeerd dat woningbezitters ervan uitgaan dat de overwaardering van de huizenmarkt geleidelijk uit de prijzen gaat lopen en dat zij een scenario met een forse prijscorrectie onwaarschijnlijk achten, ook nu een duidelijke meerderheid verwacht dat de hypotheekrente verder zal gaan toenemen.

Renminbi versus dollar

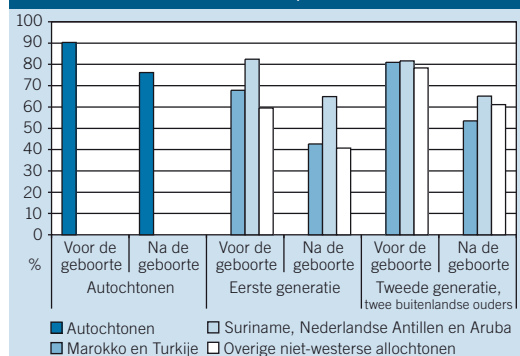
in yuan per dollar, omgekeerde as

Renminbi versus dollar, euro en yen

geïndexeerd, 21-07-05=100

Onstuimige Chinese economische groei

De Chinese groei is samen met de Amerikaanse reeds jaren de drijvende kracht achter de hoge mondiale economische groei. In het tweede kwartaal bedroeg de volumegroei van het bruto binnenlands product maar liefst 11,3 procent ten opzichte van een jaar eerder. De Chinese autoriteiten maken zich enigszins bezorgd dat de economie oververhittingsverschijnselen gaat vertonen. Toch zijn de autoriteiten terughoudend om maatregelen te nemen om de groei sterk af te remmen. Gegeven de gigantische uitdaging om de overgang naar een markteconomie en het Chinese urbanisatieproces te begeleiden is immers een hoge groei noodzakelijk. Tot dusver drijft de groei echter vooral op de export en export-gerelateerde investeringen. Dit leidt tot hoge handelsoverschotten, hetgeen toenemende kritiek uit het buitenland uitlokt om de Chinese munt te laten appreciëren. Een appreciatie van de renminbi lijkt zelfs een uitgelezen manier om de noodzakelijke afkoeling te bewerkstelligen. Echter, ook stelt het een rigide en met 'bad debt' overladen financiële sector sterker bloot aan bedreigingen. Een jaar geleden, op 21 juli 2005, kondigde China een valutaherschikking aan, wat de hoop op een verandering in de Chinese houding voedde. Een revaluatie van 2,1 procent ineens ten opzichte van de dollar ging gepaard met de ingebouwde mogelijkheid van een geleidelijke verdere appreciatie. Nu, een jaar later, is duidelijk dat de aanpassing niet veel meer was dan een gebaar om de kritiek mild te stemmen. Op basis van figuur 1 lijkt de appreciatie van de renminbi tegenover de dollar sinds een jaar heel wat, maar figuur 2 maakt duidelijk dat het beleid toch vooral een stabilisatie ten opzichte van de dollar blijft nastreven. Tot dusver lijkt een sterkere appreciatie van de renminbi een stap te ver en is de voortzetting van de huidige geleidelijke benadering het hoogst haalbare.

Werken rond geboorte eerste kind van autochtone en niet-westerse allochtone vrouwen, 1999-2003**Tweede-generatie allochtone moeders werkt vaker dan de eerste generatie**

Werk is voor allochtone vrouwen een belangrijk middel tot emancipatie en integratie. Niet-westerse allochtone vrouwen stoppen vaker met werken dan autochtone vrouwen als ze hun eerste kind krijgen. Wel hebben allochtone moeders van de tweede generatie een hogere arbeidsdeelname dan die van de eerste generatie, zowel voor als na de geboorte van het eerste kind.

Anderhalf jaar voor de geboorte van hun eerste kind waren negen van de tien autochtone vrouwen werkzaam als werknemer. Anderhalf jaar na de geboorte was dat aandeel gedaald naar minder dan acht van de tien. Niet-westerse allochtone vrouwen van de eerste generatie stopten vaker met werken dan autochtone vrouwen. Marokkaanse en Turkse vrouwen vertoonden de sterkste daling: voor de geboorte werkten zeven van de tien, na de geboorte nog vier van de tien vrouwen. Ook Surinaamse, Antilliaanse en overige niet-westerse allochtone moeders stopten vaker met werken dan autochtonen.

De tweede generatie niet-westerse allochtonen geeft een ander beeld. Tweede-generatie vrouwen werken vaker dan de eerste generatie, zowel voor als na de geboorte. Binnen de tweede generatie is er een duidelijk verschil tussen tweede-generatie vrouwen met twee buitenlandse ouders, en tweede-generatie vrouwen met één buitenlandse en één autochtone ouder. Als er een kind komt, stoppen tweede-generatie vrouwen met twee buitenlandse ouders vaker met werken dan autochtonen. Vooral Marokkaanse en Turkse vrouwen maken een relatief grote daling door, hoewel ook hun arbeidsdeelname hoger blijft dan die van de eerste generatie. De arbeidsdeelname van allochtone moeders met maar één buitenlandse ouder lijkt daarentegen zowel voor als na de geboorte sterk op die van autochtonen (niet in grafiek getoond). De gegevens uit dit onderzoek komen uit het Sociaal Statistisch Bestand (SSB) van het CBS, en hebben betrekking op de jaren 1999 t/m 2003. Een uitgebreidere beschrijving van het onderzoek is te vinden in de SCP-publicatie: Keuzekamp S. & A. Merens (2006) (red) *Sociale atlas van vrouwen uit etnische minderheden*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.